

Olkuski Powiat. Klucze

Klucze - siedziba gminy Klucze, to piękna wieś w Powiecie Olkuskim.

Nieopodal wsi przepływa **Biała Przemsza**.

Nazwa tej miejscowości być może pochodzi od **klucznika**, który od dworzanina Parczewskiego – mieszkańca zamku w Rabsztynie, otrzymał wieś Klucze.

Inne wyjaśnienie nazwy wsi Klucze może pochodzić od „**kleczy**”, to znaczy licznych źródeł i podmokłych terenów, występujących w tejże miejscowości.

Królowa Elżbieta Bośniaczka, żona Ludwika Węgierskiego, niekoronowana królowa Polski, sprzedała za 30 grzywien w 1374 r. **Jaškowi i Wawrzkowi** kluczewskie sołectwo, na terenie którego znajdowały się dwie sadzawki rybne i łąka kruszczodajna – z rudą kopalnianą. W ten sposób wieś Klucze została **lokowana**.

Osadnicy kluczewscy – kmiecie – otrzymali przywilej **wolnizny** tzn. przez pewien okres czasu (w przypadku Klucz było to 12 lat), mogli użytkować ziemię bez ponoszenia opłat.

Za panowania **królowej Jadwigi Andegaweńskiej**, w 1388 r. część wsi została nadana przez **króla Władysława Jagiełłę** cześnikowi krakowskiemu **Władkowi**.

Jednak w XV i XVI w. Klucze z powrotem stały się wsią królewską, która podlegała na przemian: do niegrodowego starostwa ogrodzienieckiego i rabsztyńskiego.

W 1595 r. Klucze dostały się w ręce wojewody krakowskiego **Mikołaja Firleja**.

Od XIV w. w Kluczach **wytwarzano żelazo**. Istniały tutaj **kopalnie i wyrobiska**, które można było jeszcze zobaczyć w połowie wieku XVIII.

W późniejszym czasie zalano te górnicze ślady wodą, w wyniku czego powstały **stawy: „Zielony” i „Czerwony”**, które do dzisiaj można podziwiać.

W Kluczach mieszkali rzemieślnicy, przede wszystkim **kołodzieje, bednarze, gorzelnicy i młynarze**.

Funkcjonowała także **Huta Szkła**, która korzystała z surowca, jakim był **piasek z Pustyni Błędowskiej**.

W 1789 r. wieś stała się własnością szlachecką.

W XIX w. Klucze należały do Gminy Bolesław.

W 1898 r. w kluczewskiej fabryce papieru uruchomiono pierwszą maszynę parową.

W Kluczach znajduje się zabytek - **pałacyk Dietlów**, którzy byli przedwojennymi właścicielami majątku w Kluczach.

Piękną budowlą jest kluczewski **kościół pw. Najświętszej Marii Panny Niepokalanego Poczęcia z 1945 r.**

W Kluczach można zobaczyć **Pustynię Błędowską – jedyny w swoim rodzaju obszar pustylny w Polsce i unikatowy w Europie.**

Ze **wzgórza Czubatka** (382 m n. p. m.) widać Pustynię Błędowską w całej jej okazałości.

Niedaleko Klucz występują **wzniesienia: Dupnica** (421 m n.p.m.), **Winnica** (419 m n.p.m.) i **Maśnica** (408 m n.p.m.).

Są wyznaczone **trasy rowerowe**, wiodące przez ogromne, kluczewskie lasy.

W Kluczach działa **fabryka papieru Velvet Care.**

W okolicach Klucz znajdują się **nieczynne wapienniki i jaskinie.**

Klucze i okolice są atrakcyjne dla turystów, warto tu przyjechać i zwiedzić te tereny.

Źródła:

-Powiat Olkuski, pod red. Olgerda Dziechciarza, Starostwo Powiatowe w Olkuszu, skład i druk Grafpress, Olkusz;

-Powiat Olkuski, [online], [dostęp: 26 maja 2020], Dostępny w Internecie: <
https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_olkuski>;

-Klucze (województwo małopolskie), [online], [dostęp: 28 maja 2020], Dostępny w Internecie:
<[https://pl.wikipedia.org/wiki/Klucze_\(wojew%C3%B3dztwo_ma%C5%82opolskie\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Klucze_(wojew%C3%B3dztwo_ma%C5%82opolskie)) >;

-Wolnizna, [online], [dostęp: 28 maja 2020], Dostępny w Internecie:
<<https://pl.wikipedia.org/wiki/Wolnizna> >;

-Elżbieta Bośniaczka, [online], [dostęp: 28 maja 2020], Dostępny w Internecie: <
https://pl.wikipedia.org/wiki/El%C5%BCbieta_Bo%C5%9Bniaczka>;

Oprac. Iwona Rams